

Zelfreinigend vermogen

November 2006 publiceerde Fontys-studente Martine van Deursen haar scriptie onder de titel: *Hogeschool- en universiteitsbladen: een eigen geluid of gedoemd tot echo van het bestuur?*¹ Ze signaleert dat de journalistieke onafhankelijkheid van de redacties onder druk staat. De bladen dreigen af te glijden tot glossy 'corporate magazines'. Dat is niet goed voor het zelfreinigend vermogen van een onderwijsinstelling.

Als er misstanden zijn in het onderwijs of als er beleidlijnen worden uitgezet waarin de belangen van de onderscheiden stakeholders niet goed worden afgewogen, dan is het belangrijk dat zoiets in discussie wordt gebracht. Een universiteits- of hogeschoolblad kan daartoe een nieuws- en discussieplatform bieden. Maar een voorwaarde is dan dat de redactie onafhankelijk is en dat het blad niet gereduceerd wordt tot spreekbuis van het College van Bestuur.

Gister schreef ik in Weblog Onderwijs een stukje over de vernietiging van studiepunten.² De bron was een nieuwsbericht in Voxlog.nl, de online-krant van de Radboud Universiteit Nijmegen.³ Maar meer nog dan het nieuwsbericht zelf, waren de reacties verhelderend die een aantal studenten daarop gaven. Er ontstond een discussie over de voor- en nadelen van de studieregeling in kwestie. En in een laatste reactie werd gemeld dat de voorgenomen regeling was afgeblazen, althans in de opleiding waar het het nieuwsbericht over ging. Dat bedoel ik met zelfreinigend vermogen. Door de discussie in de openbaarheid te brengen en een platform te bieden voor *nadere* discussie, heeft Voxlog bijgedragen aan een evenwichtige besluitvorming. Trouwens niet alleen door de kracht van de argumenten, maar ook door het openbare karakter ervan. De opleiding in kwestie had immers reputatieschade te duchten als de managers hun plannen hadden doorgezet.

De kwaliteit van de discussie was overigens niet om over naar huis te schrijven. Het waren geen diepgravende analyses. En jammergenoeg namen docenten en bestuurders niet aan de internetdiscussie deel. Maar de discussie op Voxlog laat zien dat een universiteits- of hogeschoolblad in potentie een belangrijke bijdrage kan leveren aan evenwichtige besluitvorming in een lerende organisatie. Ook docenten kunnen als professionals van zo'n discussie profiteren. Zij moeten de studieregelingen uitvoeren en waar nodig hardheidsclausules toepassen. Door openbare discussies wordt verhelderd welke doelen, waarden en belangen in het spel zijn. Dat is belangrijk voor professioneel handelen.

In het voorgaande is geïllustreerd dat onafhankelijke nieuwsgaring door redactie en medewerkers van een universiteits- of hogeschoolblad, en ruimte voor openbare discussie, belangrijk is voor een goed functioneren van de onderwijsinstelling. Als het College van Bestuur dit medium gaat monopoliseren, wordt een belangrijke pijler van de professionele organisatie en van de inspraak van studenten omvêrgestoten. In de jaren 1970 werden discussies verziekt door polarisatie en destructieve kritiek van opstandige studenten en medewerkers. Onafhankelijke redacties moeten hun verantwoordelijkheid nemen opdat de discussianten naar elkaar luisteren en met enig respect met elkaar omgaan. Maar Martine van Deursen signaleert het grootste gevaar: als het College van Bestuur de 'bedrijfscommunicatie' monopoliseert, wordt brede discussie onmogelijk gemaakt.

Wes Holleman
ethische kroniek 4-4-2007
www.onderwijsethiek.nl

Het opleidingsbestuur had voorgesteld een nieuwe propedeuseregeling in te voeren, die in andere Nijmeegse opleidingen al sinds jaar en dag gangbaar is: als je het propedeuseprogramma niet in 24 maanden voltooid hebt, vervallen alle tot dan toe behaalde studiepunten. Dit voorstel is nu verworpen. Behaalde punten blijven staan, maar de toelatingseisen voor postpropedeutische programma-onderdelen worden strenger gemaakt. Niet alleen kan het tentamenbewijs van vak 1 een voorwaarde zijn voor de toelating tot vak 2, maar ook wordt de toegang tot sommige vakken geblokkeerd voor studenten die de propedeuse nog niet voltooid hebben.

¹ <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/fontys/show.cgi?fid=1843>

² <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=56>

³ <http://www.voxlog.nl/blog/verzet-tegen-%e2%80%98afpakken-studiepunten>